

Мој Град

Новосадске уметничке џрије

Галерија Матице српске

Драга децо! Добро дошли у Галерију Матице српске,
ризницу лепих и вредних уметничких дела.

Погледајте како изгледа наша зграда
и ко све у њој ради!

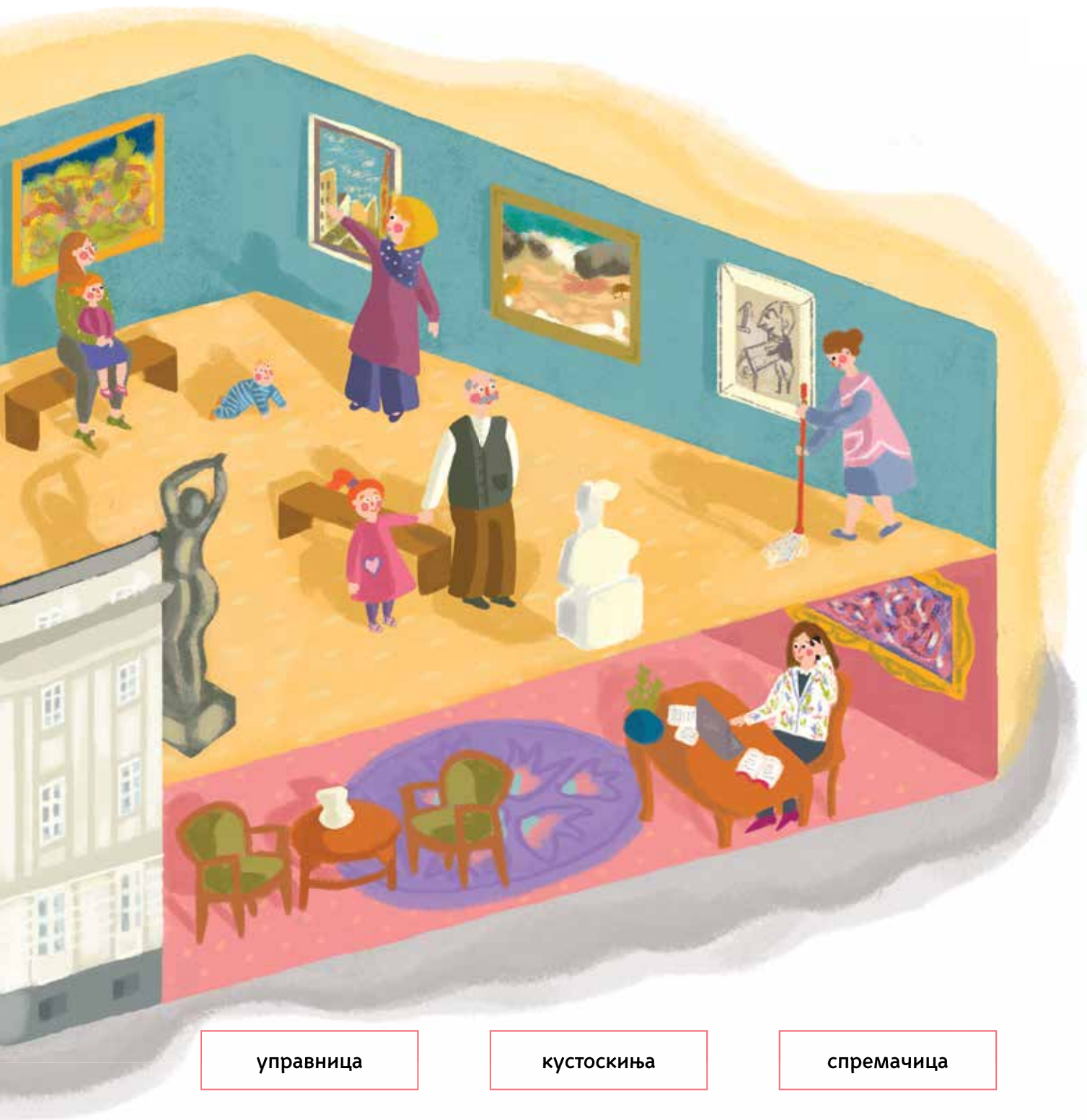
Повежите
називе музејских
професија
са одговарајућим
особама
на илустрацијама.

музејски продавац

чувар

конзерватор

управница

кустоскиња

спремачица

Моје име је **Матица Новосађанка**. Живим у Галерији Матице српске и захваљујући томе сваки дан могу да уживам у уметничким делима која ме својим облицима, линијама и бојама воде бескрајним просторствима маште.

Моји најсрећнији дани су када ви дођете у Галерију, јер тада заједно можемо да уживамо у нашој сталној поставци, на изложбама и креативним радионицама.

Бићу ваш водич у откривању уметничких прича о Новом Саду које стрпљиво чекају да буду испричане вама, како бисте с поносом и знањем корачали улицама Града.

Нови Сад и људи који у њему живе одувек су били инспирација уметницима, који су на својим делима сачували многе делове Града, личности и приче од заборавља. Посматрајући их и откривајући приче о њима, сазнаћеш како је Град настао и развијао се, ко су његови хероји и хероине, по чему је препознатљив и како Новосађани воле да проводе своје слободно време у њему.

Пре него што започнемо нашу причу, погледај знаке који ће ти помоћи да се боље разумемо.

Из уметничког угла.
Прошири знања
из ликовних уметности.

Размисли!
Ово је задатак
за тебе.

Само за радознале!
Научи нешто ново.

Како би открио/открила које врсте уметничких дела ћеш у Галерији упознати, одлучила сам да се маскирам у свако од њих. Да ли препознајеш где сам слика, цртеж, графика, скулптура, а где карикатура?

С

Ф

К П Т

Ж

К

Како је настао Нови Сад? ■

Нови Сад је настао пре више од 300 година. Како се пре звао и како је изгледао, открићеш кроз следећу причу.

Био једном један градић на обали Дунава по имену Рацка Варош. Први становници овог града гледали су како на другој страни „расте“ једна велика грађевина – Петроварадинска тврђава. Након што је изграђена, град је по њој добио своје ново име Петроварадински Шанац.

Он је припадао једном од најмоћнијих царстава – Хабзбуршком царству. На челу Шанца био је царски војник – оберкапетан Секула Витковић.

Јоаким Марковић, Секула Витковић, оберкапетан
Петроварадинског Шанца, око 1734.

Добро погледај Секулин
израз лица и став.
Шта мислиш, какав је
био и како се опходио
према својим војницима и
грађанима?
Тадашњи људи су
Петроварадински Шанац
звали и
„господара Секуле држава”.

Пред тобом је лик царице Марије Терезије. Многи је памте по томе што је била прва и једина жена која је владала Хабзбуршким царством из царске престонице Беча.

Да ли можеш да уочиш који предмети на портрету указују да је она царица?

Грађани Петроварадинског Шанца желели су да имају слободан град у оквиру Хабзбуршког царства, због чега су дошли на добру идеју.

Одлучили су да заједничким снагама скупе новац и купе статус слободног града. Свако је дао онолико колико је имао, а царица Марија Терезија је прихватила предлог и уручила им Повељу слободног града. Међутим, одлучила је да граду да и ново име. Изабрала је латински назив Неопланта. Када је тај назив преведен на српски језик, Град је добио име – Нови Сад.

Јозеф Хикел, Царица Марија Терезија, 1760–1765.

Када је 1748. године Нови Сад постао слободан краљевски град, царска војска и Секула Витковић као капетан морали су се иселити како би задржали стечени војнички чин. Вест о његовом пресељењу Новосађани су примили с олакшањем и радошћу, јер се понекад према њима самовољно понашао.

Захарија Орфелин, *Дешаљ са Мајсторској писма цеха ситолара и лицигера са ведушом Новој Сада*, 1774, вл. Музеј Војводине

Јозеф Хикел, Цар Јосиф II, 1760–1770.

Са ове слике „посматра“ те цар Јосиф – један од шеснаесторо деце царице Марије Терезије, који ју је наследио на владарском трону.

С обзиром да су и Марија и Јосиф живели у Бечу, они су своју власт представљали кроз ове портрете који су се налазили у салонима Петроварадинске тврђаве.

Шта мислиш, да ли је новац који су Новосађани дали Марији Терезији био исти као онај који ми данас користимо?

Лик сваког хабзбуршког владара налазио се и на новцу. Покушај да препознаш на ком од ових новчића је царица Марија, а на ком цар Јосиф.

Слике које си до сада видео/видела приказују људе, односно њихов лик. Такве слике зову се портрети.

Буди и ти цар
или царица,
бар на један дан
и учини Нови Сад
слободним градом!

Укључи машту и
направи малу **представу!**

Позови своје другаре, породицу или васпитаче
и подели им улоге. Ти си цар, а они твоји поданици и грађани.
Направи или пронађи предмете који ће ти послужити као:
круна, престо, врећица са новцем, Повеља Града Новог Сада.

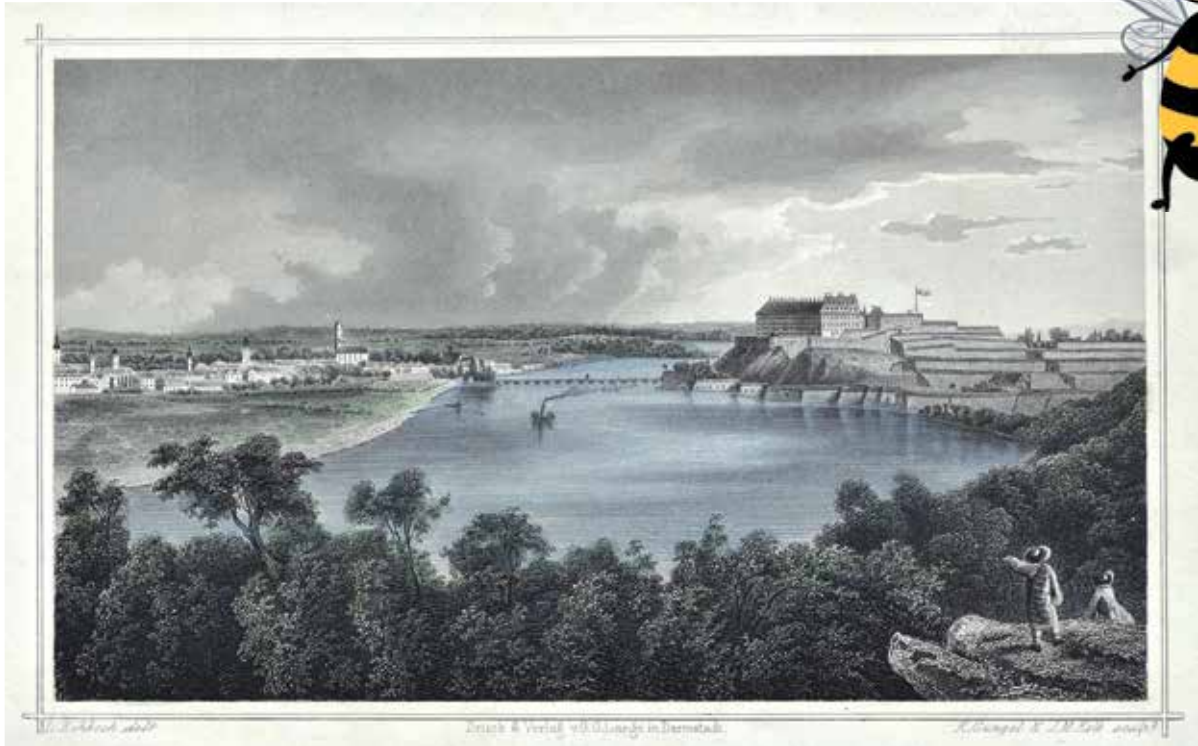
Замисли да седиш на престолу као царица Марија Терезија,
док грађани прикупљају новац. Примаш новац и потписујеш папир – повељу којом грађанима
дајеш њихов град и одређујеш му име.
Ако желиш, додај и улогу Секуле Витковића у ову представу.

Уколико желиш да направиш повељу која ће изгледати као да је права,
предлажемо ти да на интернету истражиш како постићи
ефекат старинског папира. Замоли неког старијег за помоћ.

Како је Нови Сад растао? ■

Погледај како је изгледао Нови Сад пре 150 година. Као што можеш да приметиш много тога се променило, али нешто постоји и дан-данас.

К. Гунгел и Ј. Максимилијан, *Вегуџа Нової Сага*, 1857–1864.

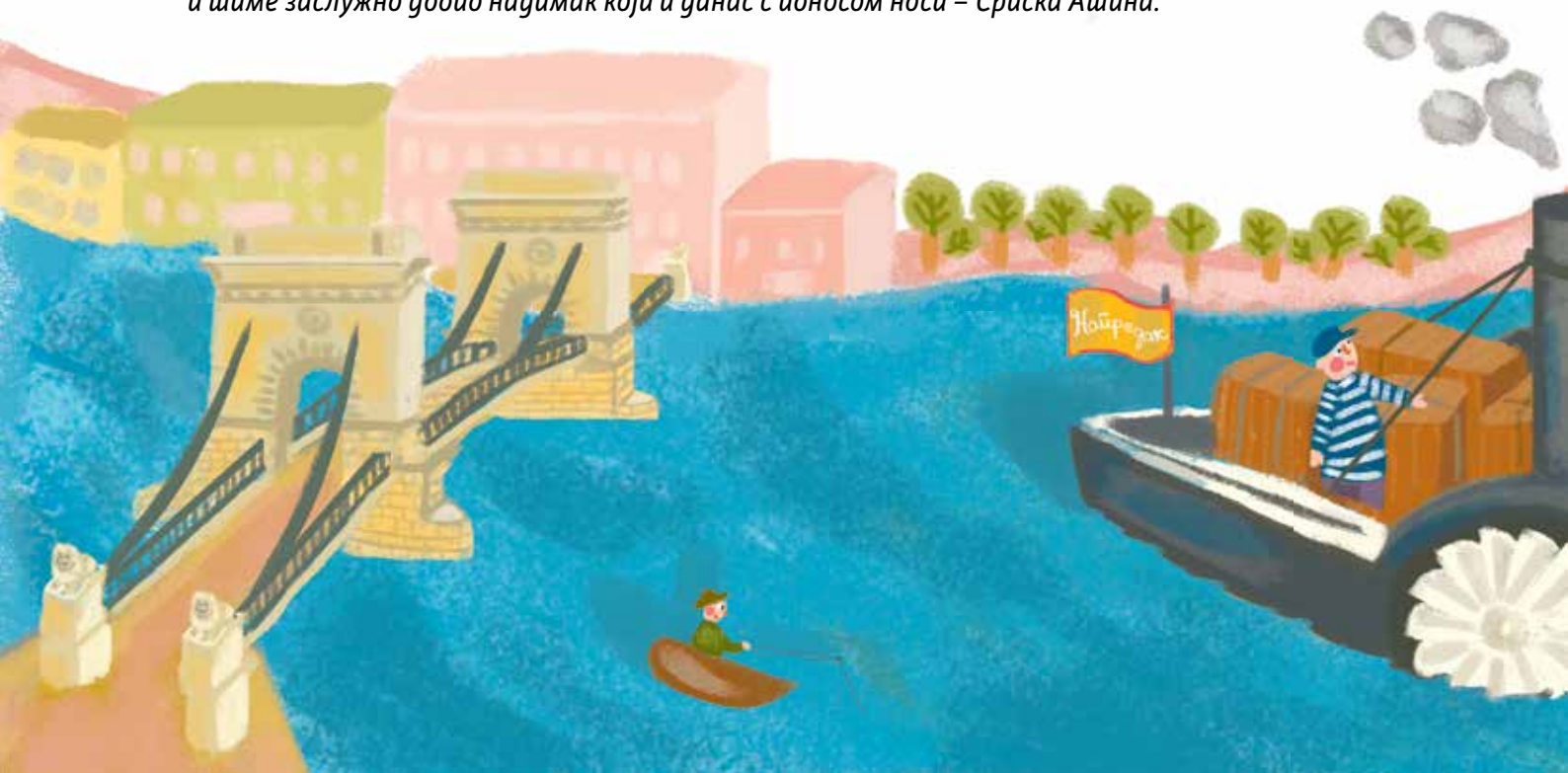
У поља упиши и повежи са сликом оно што и данас краси наш град.

Можда си приметио/приметила да се на приказу Новог Сада налази и један пароброд. Дунавом су одувек пловили бродови, а један од њих био је посебан јер је у наш Град донео уметничко благо.

Удобно се смести, замисли Нови Сад какав је на слици и послушај моју причу о овом важном догађају!

Некада су се уметничка дела, која се данас чувају у Галерији Маџице српске, налазила у Будимпешти у Мађарској, у најстаријем српском културном друштву – Маџици српској. Након 17 година прикуљања уметнина, одлучено је да Маџица и њено благо буду пресељени у нови центар уметности и културе српског народа – Град Нови Сад. На вести о пресељењу јавио се један бродовласник из Бечкерека, данашње Зрењанина, који је понудио своју лађу. Две недеље су уметничка дела и вредни предмети пажљиво паковани у 61 сандук да би у пролеће 1864. године лађом по имену „Напредак“ били пренети у Нови Сад. Овај догађај био је веома значајан за Град. Поред Гимназије, Читаонице и Позоришта, Нови Сад је тада имао и Маџицу српску и њену уметничку збирку и тиме заслужно добио надимак који и данас с поносом носи – Српска Атина.

Након пресељења у Нови Сад било је неопходно
да се уметничка дела брижљиво распакују
и распореде у њиховом новом дому.

Буди кустос! Утврди које дело са самолепљивог папира одговара ком раму и залепи га. Испод слике залепи и одговарајућу легенду која садржи податке о уметнику и слици.

Након неколико селидби Матице српске и њене уметничке збирке из зграде у зграду, уметничка дела су коначно нашла своје трајно станиште у данашњој згради Галерије Матице српске на Тргу галерија. Овде се чувају од 1958. године.

Ђорђе Табаковић, *Зграда Галерије Матице српске II*, 1960–1970.

Прича о Новом Саду је прича о људима који су својим трудом и радом допринели да се Град развија и расте. Да није било њих, вероватно ни наш Град не би данас овако изгледао.

сликар

војник

шртовац

шћамћар

18. век

19. век

1700. година

дрворезбар

1800. година

обућар

ћосћионичар

ћлумица

Добро погледај и проучи слику која приказује различита занимања и сазнај када су одређене професије „стигле” у наш Град.

учиџељ

научница

возач шрамваја

програмерка

20. век

21. век

1900. година

2000. година

фотограф

адвокат

индустријалац

спортсменка

Ко су били хероји Нової Сада?

Да ли верујеш да херој и хероина може бити свак',
ако му је наум довољно јак?

Постоје хероји који нису са друге планете, који не мењају облик, боју и не лете, а ипак успевају да допринесу добробити града и људи који у њему живе. На следећих пар страна сазнаћеш које су то „супермоћи“ којима су се хероји Новог Сада служили и ко су они били...

Новак Радонић, *Млади Јован Јовановић*, 1854.

*Нацрѣ'о је човека,
Баш човека љрава,
Нишѣ' не можеш замериѣ'
Горе му је ѣлава.*

*И ко шѣо бих рек'о,
Човек је обучен,
На ѣлави му шешир
Кицошки наѣучен.*

J. J. Змај

Човек на слици је млади Јова Змај.
Постао је правник, лекар и песник,
а његовим подвизима ни ту није крај.
Добročинству његовом не постоји мера,
ал' највише га памтимо ко **хероја пера!**

Одгонетни Змајеве загонетке и откриј изворе моћи овог хероја Града.

„Пред тобом лежи поље,
сасвим је беле боје,
и чека црну кишу
из десне руке твоје.”

--	--	--	--	--

„Од малог сам прста тањи,
од дан до дан бивам све мањи.
Тело ми је дрвено, срце камено.
Ја сам оно ћаку што је плуг тежаку.”

--	--	--	--	--	--

Како бисмо заједно открили како наш Град памти чика Јову Змаја
и шта све носи његово име, пођимо у шетњу!

- 1 Гимназија
„Јован Јовановић Змај”
- 2 Споменик чика-Јови
- 3 Змај Јовина улица
- 4 Змајеве дечје игре
- 5 Амбуланта „Ј. Ј. Змај”
- 6 Часопис *Невен*
- 7 Спомен-збирка
„Јован Јовановић Змај”

Новак Радонић, *Марија Трандафил*, 1856.

Шта мислиш, које би „супермоћи“
могли имати

хероји хуманости?

Можда ћу ти помоћи, ако ти
кажем да их можемо назвати
и херојима великог срца.

Марија Трандафил је потицала из богате породице
и себи је могла да приушти раскошан и луксузан
живот. Ипак, то није желела! Одлучила је да својом
имовином помогне другима.

Повежи врећицу са новцем који је Марија брижљиво сакупила са садржајима
у које мислиш да га је улагала и на које га је трошила.

Зграда Матице српске је првобитно
била сиротиште које је основала
Марија Трандафил. Део зграде излази
на трг, који данас носи њено име.

Хероји науке су људи који нам својим радом доносе нова сазнања, изуме и открића, мењајући свет око нас. Захваљујући њима данас имамо аутомобиле, телефоне, авионе, рачунаре...

Иванка Ацин, Милева Марија Ајнштајн, 2002.

Једна од хероина науке Новог Сада била је Милева Марија Ајнштајн чије име у нашем Граду носе школа и улица. Још као девојчица, док је живела у кући која и данас постоји у Кисачкој улици, маштала је да једног дана постане позната научница. Радознало је посматрала свет око себе, а омиљена игра била јој је сабирање и одузимање облака док их је посматрала лежећи у трави.

Толико је вешто баратала бројевима да је с лакоћом свом мужу, научнику Алберту Ајнштајну, помагала у решавању математичких задатака. Уз њену помоћ добио је престижну Нобелову награду.

*Трудом и ујорношћу своје снове је остварила,
математику и физику изучила,
и славна научница постала.*

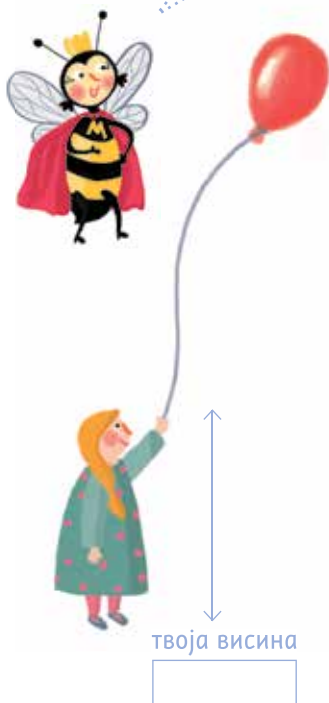

Пажљиво погледај илустрацију и, као што је то чинила Милева, помози Ајнштајну да израчуна колико укупно има јабука.

Обе хероине су представљене до струка што се зове допојасни портрет. А када је овакав портрет израђен као скулптура, онда кажемо да је то биста! Испред Природно-математичког факултета у Новом Саду пронађи бисту с Милевиним ликом.

Погледај став и позу господина на слици. Рекли бисмо да је одлучан и храбар – мора да је неки херој. Хајде да откријемо ко је он био.

На слици је приказан Светозар Милетић, најмлађи градоначелник Новог Сада. Још као ђак марљиво је учио и радио – знао је да је образовање оружје којим може мењати свет. На то упућују и детаљи на слици:

Њ на полицама и П И на столу.

Због залагања за слободу и напредак свог народа – он је наш **херој друштва**.

Петар Добровић
Др Светозар Милетић, 1930.

Велики људи заслужују и велика уметничка дела! На портрету и споменику Милетић је представљен у натприродној величини. Како би открио/открила колико је то, упореди се с овим уметничким делима.

Споменици су посебна врста скулптура. Налазе се на трговима, булеварима, у парковима... Размисли и реци зашто су они направљени од камена и бронзе, а не од дрвета или глине. Након што погледаш Милетићев споменик на главном градском тргу, одгонетни питање које мучи бројне грађане: шта он то држи у руци?

Наш херој друштва Светозар Милетић имао је и своју кћи наследницу. Као и њен отац, Милица Томић је посебно неговала две врлине. Откриј које тако што ћеш спојити следеће речи:

правда + љубав = Д Љ С Т

слобода + љубав = Д Т

Слике и споменици
хероја нам помажу да их
памтимо и учимо
о њиховим подвизима.
Али, шта мислиш, да ли
сваки херој има обележје
које чува сећање на њега?

Милица Томић, наша хероина друштва, за разлику од свог оца Светозара Милетића још увек нема, а заслужује да има споменик. Како би је ти представио/представила? Подстицај потражи у њеним постигнућима:

- изборила се да жене имају право гласа и право на образовање;
- покренула је часопис *Жена* посвећен женском стваралаштву;
- основала је женску читаоницу у којој су читале и училе жене које нису имале прилике да се школују.

Стрпљиво шетајући линију на папиру, слажући потез до потеза, боју до боје, поједини сликари су својим умећем и трудом заслужили да их назовемо **херојима уметности**. Овог пута желим да вас упознам са двојицом сликара.

Здраво другари, моје име је Иван Табаковић. Иако нисам рођени Новосађанин, овај Град сам одувек волео и у њему сам једно време живео.

Иван Табаковић, Аутопортрет са палетом, 1919.

Бујна вегетација, атмосфера, бојаштво шерена, разноликост боја и облика и лирска ведрина пружају ми могућност да улазим у један сликарски свет здраве и мишоме лепоте.

Иван је Нови Сад волео првенствено због тога што је у њему живела његова породица. Његов рођени брат Ђорђе је био познати архитекта, чија велелепна здања красе наш град.

Здраво. Моје име је Миленко Шербан. Одлучио сам да себе насликам у друштву драгих пријатеља. Пронађи ме на слици.

Миленко Шербан, *Четири пријатеља*, 1938–1939.

Једна од мојих драгих успомена на дружења је и фотографија са уметничког излета у друштву сликара Ивана Табаковића, Петра Добровића и наших дама. Тражили смо инспиративне крајолике и препуштали се уметничком стварању – свако на себи својствен начин!

Већ знаш да када уметник наслика неку особу, такву слику зовемо портрет. А када уметник наслика самог себе то је аутопортрет.

Колико је уживао у стварању уметничких дела, толико је задовољства вајар Ђока Јовановић проналазио и у вожњи бициклом. Сналазио се одлично како на једном, тако и на два точка, уз помоћ којих је обилазио бројне градове у Србији и Европи и истраживао њихове знаменитости.

Као рођени Новосађанин добро је познавао сваки кутак Града. Уколико желиш да откријеш **симболе Новог Сада**, припреми свог двоточкаша и упусти се с вајаром Ђоком у незаборавну авантуру!

Хајде да заједно проучимо нашу руту кроз Нови Сад, почевши од његовог најстаријег дела!

Новосадски је возити бицикл и бити културан!

7 стр. 28

6 стр. 27

5 стр. 26

4 стр. 25

2 стр. 24

1

пронађи
више на
страни 24

3

стр. 25

Предлажемо ти
да направиш
своју руту, како би
укључио/укључила
још неке
симболе Града,
који га чине
посебним!

9

стр. 4 и 30

стр. 33 11

Када ниси у могућности
да истражујеш шетајући
по Граду, уз помоћ неког
старијег направи виртуелну
туру – на рачунару или
телефону отвори Гугл мапу,
пронађи на њој Нови Сад
и препусти се авантури.

8

стр. 34

10 стр. 32

Шта су симболи Нової Сада? ■

Са првим кућама у нашем Граду подигнуте су и прве цркве, које су поред своје главне намене – окупљања верника, биле и места прослава и дружења. У време када није било часовника, њихови звоници обавештавали су грађане колико је сати.

Арпад Балаж, *Новосадски мојиви:*
Алмашка црква, 1930.

Прва станица наше бици-авантуре је једна од најстаријих сачуваних цркава у Новом Саду – Алмашка црква. Назив је добила по Алмашанима, који су се пре више од триста година из села Алмаша преселили у овај крај.

Када станеш испред ње открићеш да је она највећа црква у Граду.

Данас пуно православних цркава краси наш Град, али једна је главна. Зовемо је Саборна црква и посвећена је Светом Ђорђу.

Пре постојања музеја и галерија људи су уметничка дела могли да виде само у црквама. Раскошно осликане представљале су праве уметничке ризнице Града.

Арпад Балаж, *Новосадски мојиви:*
Три кнегиње Зорке и Саборна црква, 1938.

Два позната уметника Паја Јовановић и Стеван Алексић осликали су Саборну цркву. Њихове слике можеш видети и у Галерији Матице српске, а ако желиш да их погледаш код куће истражи интернет страницу www.galerijamaticesrpske.rs.

На овој слици налазе се неки од симбола Града.
Покушај да откријеш који су и упиши их у празна поља.

Никола Граовац, *Нови Сад*, 1950.

Т □ □ □ □ Ц □ Ћ □ □ □

палату је изградио Ђорђе Табаковић.
Врати се на страницу 20
и подсети се ко је он био.

Њена величина и изглед подстакли
су друге архитекте да стварају
у „модерном духу“.

Палата

Г □ □ □ Д □ □ □
Ч □ □ □ □

је добила име по
истоименој скулптури
која се налази на
њеном врху.

Узми двоглед и пронађи је.
Материјал од ког је направљена
помоћи ће ти да откријеш
њено име.

Католичка црква

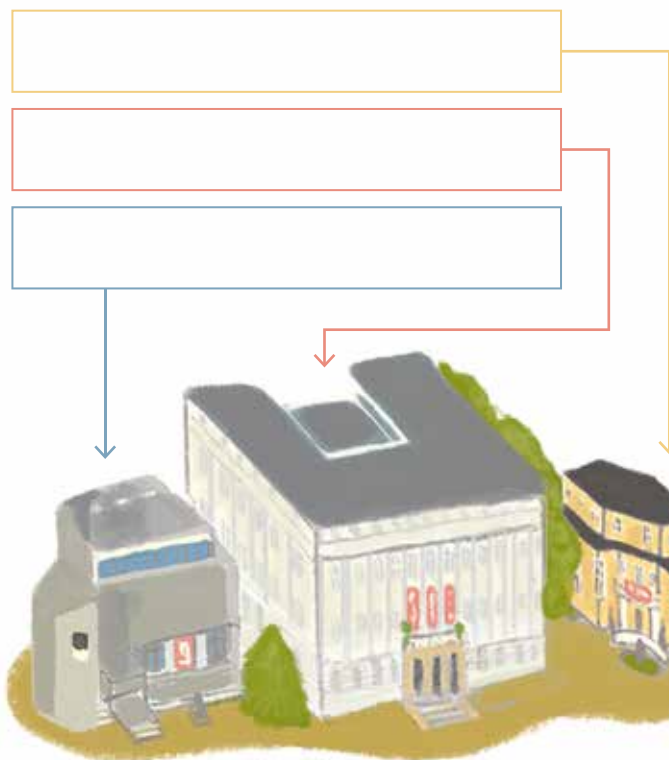
И М □ □ □
М □ □ □ Ј □ □ □ Г

је највиша црква у Граду.
Погледај њен кров сачињен
од пуно шарених керамичких
плочица. С посебним умећем
оне су произведене
у породичној фабрици
Жолнаи у Мађарској.

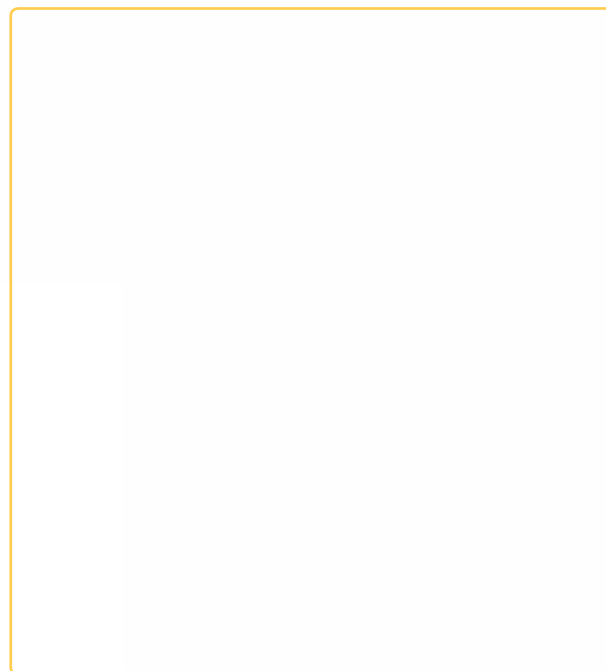
Три галерије на једном тргу чувају велико уметничко благо. Замисли преко 10.000 слика, скулптура, цртежа, графика, фотографија, видео-радова на једном месту... Шта мислиш, како се зове овај трг? На њему постоји и један леп парк, који ће ускоро постати Парк скулптура. Свака галерија ће поставити по једно своје дело у ову зелену уметничку оазу. Погледај дела која су изабрали.

Сигурно си био/била барем у једној од ових галерија. У празна поља упиши њихове називе!

Придружи им се и ти и нацртај скулптуру какву би желео/желела да видиш у парку.

Погледај ову зграду, изгледа као нека лађа на Дунаву! Њен изглед осмислио је познати архитекта Драгиша Брашован. Хајде да застанемо како бисмо је боље осмотрили.

*Велелејну грађевину полако сиварам
Нацрт у зграду с лакоћом претварам.*

*Да би овом задатку био вичан
Уметнику и научнику ја сам сличан.*

*Шестар, лењир, машини и боје,
Откриће ти да л' моје зграде добро сивоје.*

Карикатура архитекта
Драгише Брашована

Када уметник жели да прикаже особине неког човека на шалив начин, он пренагласи поједине црте његовог лица и тако добије карикатуру.

Природа ствара облике и боје којима се дивимо као уметничким делима. Када у очување, уређење и изградњу тих природних лепота и човек уложи свој труд, настају градске зелене оазе – паркови. Они су посебни симболи, јер су „плућа“ сваког града.

Први парк у нашем граду – Дунавски парк са језерцем у њему, изграђен је на месту где је некада била мочвара са пуно жаба и комараца, коју је плавио рукавац Дунава.

Новосађани воле да шетају и уживају у Дунавском парку – природном скровишту од градске вреве. У њему проналазе мир док удишу свеж ваздух и ослушкују звуке природе – шуштање лишћа, цвркутање птичица, квакање патки у језеру...
Шта ти највише волиш да радиш у парку?

Хајде да будемо истраживачи и откријемо која све стабла красе ово чудо природе. Повежи дрво са његовим називом.

платан

бреза

јела

копривић

бор

жалосна врба

туја

Ову скулптуру од бронзе специјално сам направио за фонтану у парку. Да ли ти се допада? Назвао сам је *Девојка с ројом изобиља*, али су Новосађани одлучили да јој дају надимак Дунавска нимфа. Какав би јој ти надимак дао/дала?

Ђока Јовановић
Девојка с ројом изобиља, 1912.

Моји другари комарац и жабица су и даље становници овог парка, пронађи их!

Ђока Јовановић је био врло задовољан како је урадио Дунавску нимфу, па је одлучио да направи још неколико њених верзија. Једна од њих се чува у Галерији Матице српске. Она је скица односно „проба“ за нову скулптуру Нимфе и израђена је у гипсу.

Ђока Јовановић, *Кућа*, 1916.

Добро погледај скулптуру из Галерије и ону у парку. Шта је све Ђока Јовановић изменио?

Хајде да предахнемо на Кеју. Са овог места одлично се виде симболи који се налазе и на грбу Новог Сада. Да ли их препознајеш?

Када седимо на зидићу на Кеју, преко пута нас се налази

П В Д

тврђава.

Изграђена је још док је владала династија Хабзбург како би штитила читаво царство.

Подсети се приче о овој владарској породици на странама 5 и 6.

Миленко Шербан
Изглед Петроварадина са железничким мостом, 1925.

На Тврђави се налази позната бела кула са сатом. Овај сат је необичан и може да нас збуни јер велика казаљка показује сате, а мала минуте. Тоба су се досетили наши панонски морнари како би, пловећи Дунавом, издалека видели колико је сати.

Помози Ђоки и пчелици, који седе на зидићу, да одреде време. Нацртај колико је сати водећи рачуна о дужини казаљки.

Да бисмо видели Тврђаву изблиза, морамо прећи преко Дунава. Повезивање његових обала је увек било важно за раст и развој Града и представљало је велики изазов за градитеље Новог Сада.

Погледај ову графику и мост приказан на њој. То је један од првих мостова у Новом Саду. Био је нижи, изграђен од дрвета и могао је да се помера како би пролазиле лађе и чамци. Мостове попут овог звали су понтонски мостови.

Јакоб Алт, *Нови Сад*, 19. век

Дунав је једна од највећих река у Европи, дугачка чак 2.857 километара. Настаје спајањем две реке у Немачкој. Уз помоћ неког старијег, покушај на интернету да пронађеш мапу како би открио/открила кроз којих још 9 држава протиче, као и у које се море улива!

Сети се како изгледају данашњи мостови на Дунаву у Новом Саду, колико их има и доцртај их на илустрацији. Надахнуће за овај уметнички подухват можеш пронаћи и у музичкој композицији Јохана Штрауса *На лейом њавом Дунаву*.

Сад када смо прешли на десну
обалу Дунава и обишли Тврђаву,
упустимо се у истраживање
крајоликâ који је окружују.
Зелене оазе Новог Сада
надахнуле су бројне уметнике.

Један од заљубљеника у природу био је новосадски сликар
Богдан Шупут. Док је шетао Каменичким парком, пажњу
му је привукла скулптура *Летѝ љава* на Брежуљку ружа,
коју је представио на овој слици.

Посети Каменички парк, откриј како
скулптура данас изгледа и нацртај је!

Богдан Шупут, *Из Каменичког парка*, 1939.

За разлику од Дунавског парка који је
одувек био доступан свим Новосађанима,
Каменички парк је био врт виле грофовских
породица Марцибањи и Карачоњи.

Слике природе зовемо пејзажи.
Како би их насликали, сликари су
одлазили у природу носећи са собом
платна, боје, четкице и сликарски
штафелај. Сликајући на свежем
ваздуху (на француском плен-ер),
добили су назив плеристи.

Већ си открио/открила ко је био сликар Миленко Шербан. Подсети се приче о њему на страни 21.

На једном од својих излета по Фрушкој гори насликао је призор који је пред тобом. Добро га погледај.

Миленко Шербан, *Пролеће у Фрушкој гори*, 1933.

Моје уметничко око запазило је једну занимљивост, коју желим да поделим с тобом. Наиме, сликар Шербан је понекад директно истискао боју на платно – није је мешао на сликарској палети, због чега на његовим делима у дебелим и густим наносима боје можемо видети и трагове сликареве четкице.

Шта мислиш, да ли се уметник трудио да наслика све онако како је видео, или је био слободнији у сликању и спајао машту и призор пред собом?

Основне боје су оне које не можемо добити мешањем других боја и има их три. Поново погледај слику, пронађи основне боје на њој и потом их заокружи на палети.

Како Новосађани проводе своје слободно време? ■

Град који има реку срећан је! Иако му понекад може задати муке и поплавити га, град од ње има велике користи и радости – даје му воду за пиће, храни га, омогућава пловидбу бродова али и уживање у летњим и зимским чаролијама.

Баш као и ове две купачице на слици, кад сунце добро угреје Новосађани освежење радо потраже на Штранду, омиљеном купалишту и главној градској плажи.

Овако је некада изгледао улаз на Штранд. Током времена мењала се и „штрандовска“ летња мода. Погледај како су изгледали први купаћи костими!

Сава Шумановић, *Плажа*, 1929.

Реч *штранд* потиче из немачког језика и у преводу на српски значи речно купалиште. И други градови на рекама, попут Новог Сада, имају свој штранд.

Поједини Новосађани своје слободно време воле да проводе у активности која је данас спорт, а некада је била један од основних начина прикупљања хране.

Оно је необичан спорт јер не захтева кондицију и снагу. Ипак, одлична је вежба стрпљења и упорности.

Уколико још увек ниси погодио/погодила о којој занимацији је реч, погледај овај цртеж и одмах ће ти бити јасно.

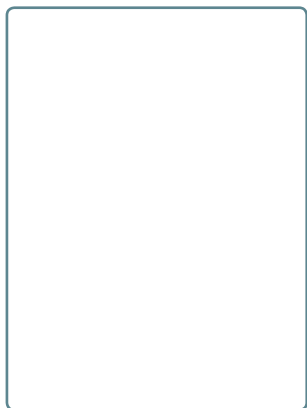
У питању је Ц

Миливој Николајевић, *На обали Дунава*, 1953.

Постоји још доста разонода и спортова у којима можемо уживати на реци и плажи. Присети их се и нацртај реквизите који су нам за њих потребни!

Жељни дружења и укусних напитака Новосађани су у 19. веку волели да се састају у гостионици „Код камиле“. У њу су долазили и неки од хероја Града, које си претходно упознао/упознала, као што су Светозар Милетић и Јован Јовановић Змај.

Иако гостионица данас више не постоји, Град чува и преноси причу о њој, као што то чини и портрет њеног власника – Петра, познатијег по надимку Пера Камила, који чувамо у Галерији Матице српске.

Стеван Тодоровић, *Петар Јовичић*, 1856.

Гостионица је добила име по месту на ком је изграђена: ту су некада давно турски трговци одмарали и појили своје камиле.

Гостионицу „Код камиле“ красиле су уметничке слике Ђуре Јакшића и по томе је била јединствена. Понекад се увече простор гостионице претварао у балску дворану, а присутни су се њихали у ритму мелодија и тактова које је свирао неуморни оркестар.

Стеван Тодоровић
Лазар Дунђерски, 1887.

Лазар Дунђерски био је богати
велепоседник и велики љубитељ
позоришта, који је Новом Саду
оставио вредну грађевину.

Данас наши суграђани своје слободно време воле да проводе
одлазећи у позориште или биоскоп. Можемо рећи да гледање
представа и филмова никада није изашло из моде.

Пре него што је у Новом Саду изграђено прво позориште,
представе су игране на привременим позорницама на трговима
и вашарима, а често су извођене и у гостионицима.
Једна од њих била је и гостионица „Код камиле”.

Погледај господина на слици. Да ли
ти његов став и израз лица говоре
какав је био? Заокружи одговор који
га најбоље описује:

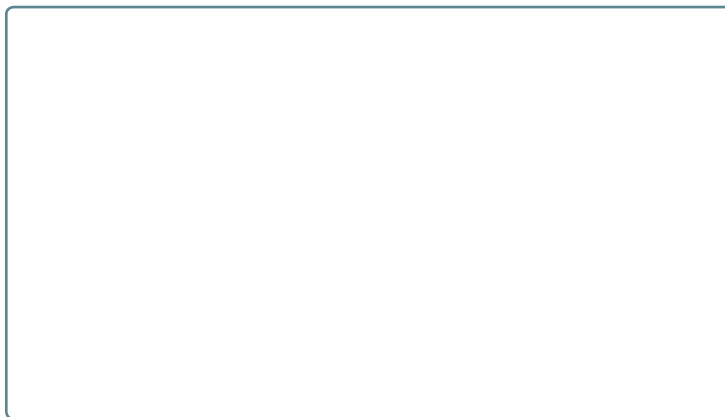
љут одлучан срећан тужан

Одлучан у својој намери
подигао је прву праву
позоришну зграду на свом
поседу у Новом Саду. Тако
је наше данашње Српско
народно позориште добило
своју прву кућу.

Сигурно и ти идеш у
позориште. Нацртај омиљену
сцену са последње представе
коју си гледао/гледала и
у правоугаоник залепи
позоришну улазницу како би
ти представа остала што дуже
у сећању.

Још неке занимљивости о Новом Саду... ■

Наш Град Нови Сад добио је име од царице Марије Терезије који је на латинском гласио Неопланта, на мађарском Ујвидек, на немачком Нојзац. Поред имена царица Марија је одредила и изглед грба Града са приказима Дунава, Тврђаве и белом голубицом, симболом мира.

Препознатљиви сат на белој кули поклон је царице Марије Терезије, а направљен је у Француској, пре више од 150 година. Једног дана механизам сата је због старости престао да ради. Како би Новосађанима и даље показивао тачно време, мајстор Лајош га је сваког дана брижљиво обилазио и навијао. Ето још једног хероја нашег Града!

Пре мало више од 100 година, улицама Новог Сада протутњао је први аутомобил. Допремљен је из Париза као поклон поносне баке унуку, након што је овај добио диплому и постао адвокат!

Један од симбола Новог Сада је и Градска кућа, у којој раде градоначелник и његови помоћници. Да ли си некада приметио/приметила да се на њеном врху налази торањ са звоном? Својим гласним звуком звоно је некада јављало Новосађанима и ватрогасцима да је у граду избио пожар! Једно звоно, данас покварено, имало је и своје име – Матилда. Замењено је новим, али му име није дато. Смисли и у поље упиши како би га ти назвао/назвала.

За јавни превоз Новосађани су некада користили фијакере, кочије или омнибусе које су вукли коњи. Права сензација били су први трамваји који су се кретали по шинама, а који су били много бржи од претходних превозних средстава. Један такав по имену „Трчика“, паркиран у центру града, својим присуством нас подсећа на ово прошло време.

Дика и понос нашег Града био је архитекта Момчило Тапавица, који је изградио данашњу зграду Матице српске. Као страствени спортиста био је први Србин који је учествовао на првим модерним Олимпијским играма одржаним 1896. године у Атини. Освојио је медаље у различитим спортовима. Пронађи његов споменик у нашем Граду, а препознаћеш га јер стоји на 5 кругова који су чувени симбол Олимпијских игара.

Пре него што је уведена електрична улична расвета, како Новосађани не би ходали по мраку и сударали се, по Граду су били постављени фењери. О њима се бринуо ноћни чувар – боктер, обилазио их је и у рано јутро уместо будилника на сав глас објављивао свитање и почетак новог дана.

Први филм наши суграђани имали су прилику да погледају у позоришту Лазара Дунђерског. Он је био црно-бели и без звука, али је свет покретних слика одушевио Новосађане који су убрзо изградили и први биоскоп по имену „Аполо“.

Колико год да сам се трудила, нисам успела да вам испричам све дивне приче о нашем Граду. Буди прави Новосађанин/Новосађанка и док одрасташ настави да га истражујеш и у њему уживаш!

Највиша улица у Граду, уједно и једна од наставијих и дан-данас је улица Златне греде.

Како мали Новосађани виде свој град? ■

Где је најбољи сладолед у Новом Саду?

▶ Најбољи сладолед је ту иза ћошка.
▶ Ана, 5 година

▶ Тамо где је онај сладолед у ролетницама.
▶ Никола, 6 година

▶ Најлепши сладолед може да се купи код мог деке.
▶ Лазар, 4,5 година

▶ Свуда.
▶ Урош, 4 година

▶ Код баке на Новом насељу
где су шарене столице.
▶ Јован, 6 година

▶ Код комшинице је најбољи сладолед.
▶ Василије, 6 година

▶ Кад идем негде горе, онда поред
аутобуске станице. Ту само пређемо
улицу и мени је искрено тамо најбољи.
Ја сам јела од манга.
▶ Милица, 6 година

Најбоље кокице можеш купити код...

Најбоље кокице могу
да се купе у колицима
поред цркве.
Немања, 4,5 година

Најбоље кокице
у Новом Саду
су код бабине
канцеларије код
војске, поред
Футошког парка.
Миона, 6 година

Код кокичара, све
кокице су сличне.
Нађа, 6 година

Кад пожелим кокице
тата оде у продавницу,
купи кокице и онда ја
једем кокице са татом.
Лана, 5 година

Моје омиљено игралиште у Новом Саду је...

Моје омиљено игралиште
– Железнички парк.
Стефан, 5 година

Футошки парк ми је омиљен јер тамо долазим са лоптом,
са авионом, са бициклом некад могу...
Василије, 6 година

У мом
дворишту
је најлепше
игралиште.
Павле, 6 година

Омиљено игралиште на Булевару.
Немања, 4,5 година

Омиљено игралиште је близу вртића које има другачије
другаре и вртешке.
Дуња, 6 година

Моје игралиште у Новом Саду. То није само моје, то је и нечије
друго. Ту има кормило, има и тобоган, а има и нека кутија. И тако.
Душан, 6 година

Највише волим да се играм
у Лиманском парку.
Лина, 5 година

Оно игралиште
код каменчића.
Василије
5 година

Код оне зграде.
Вук, 6 година

Кад не идем у школу, волим да идем
на игралиште у Бошка Бухе
или на Штрاند.
Сена, 7 година

Зашто волиш Нови Сад? По чему је јединствен?

Нови Сад је јединствен по
Петроварадинској тврђави.
Кашарина, 6 година

Јединствен је по томе што је нови
и што су у њему живели диносауруси.
Лазар, 4,5 година

Волим га јер је највећи,
најлепши и има све!
Немања, 4,5 година

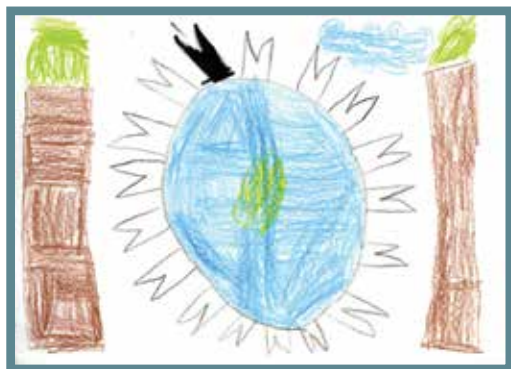
Зато што ја тамо живим.
Милица, 6 година

Зато што лепо сија кад је ноћ.
Вељко, 7 година

Зато што ми је лепо. Има пуно места да
се играм, због Дунава, због лепе лепоте.
Максим, 6 година

Нови Сад је јединствен по мосту Дуги.
Ђорђе, 6 година

Волим Нови Сад због Дунавског парка
Максим, 6,5 година

Зато што је велики и има пуно другара
да се дружимо. Има пуно дрвећа за ваздух,
има пуно вртића за играње, зграде и куће
за живљење, пуно превозних средстава
да се брже дође у вртић.
Дамир, 7 година

Кад не идеш у вртић, твоје омиљено место у Новом Саду је:

Тамо где се
продају крофне.
Лазар, 6 година

Највише волим да идем на Фрушку гору.

Невена, 5 година

На Штранду, да се купам са мамом. Ту једем сладолед
и чоколаду.

Максим, 6 година

Кад нисам у вртићу онда волим да будем
код куће где имам два хрчка.

Дуња, 6 година

Омиљено место ми је градски превоз.

Страхинија, 5 година

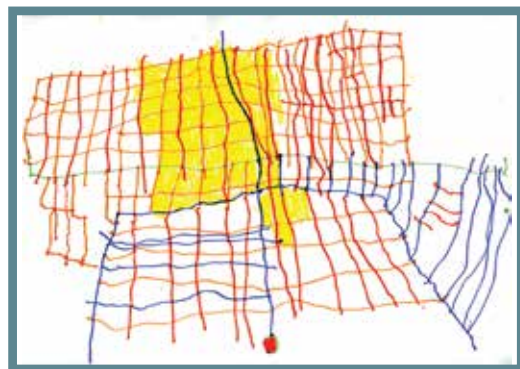

Моје омиљено место је Дунавски парк.

Вишња, 5 година

Кад не идем у вртић, волим
да идем на Фрушку гору
да бацам лопту и авиончиће.

Миона, 6 година

Омиљено место ми је пењалица у парку.

Реља, 5 година

Кад пожелим да погледам филм/представу одем у...

Зове се биоскоп. Гледали смо
„Краља лавова“, који ја не волим.
Вукашин, 6 година

Код бабе одем на филм.
Урош, 4 година

Највише волим да гледам филм у биоскопу,
јакو далеко, не знам како се зове.
Миона, 6 година

Ја сам једном био у биоскопу.
Ђорђе, 6 година

Позориштанце „Театрило“!
Сена, 7 година

Кад бих могао, Новом Саду бих додао или одузео...

Направио бих базен близу сваке куће.
Из Новог Сада бих избацио све варјаче.
Лазар, 4,5 година

Ја бих додао још зграда и стубова за струју, кад се
људи иселе да не буду без струје. Још светла оних
великих да се аутомобили ноћу не би закуцали.
Свирахиња, 7 година

Животиње бих додао.
Михајло, 4 година

Ја бих му додао циркус.
Павле, 6 година

Велики точак да могу
да се возим.
Ема, 7 година

Продавницу неких чудних
бомбона.
Милица, 6 година

Волео бих да Нови Сад
има море. Све волим
у Новом Саду.
Максим, 6 година

Чега има превише?

Зграда...
Константин, 5,5 година

Смећа.
Душан, 6 година

Аутомобила.
Уна, 5,5 година

Издавач

Галерија Матице српске
Трг галерија 1
Нови Сад

Главни и одговорни уредник

Др Тијана Палковљевић Бугарски

Рецензент

Др Јована Милутиновић

Ауторке

Јелена Огњановић
Ивана Растовић
Јелена Бобић

Лектура и коректура

Јелица Недић

Илустрације

Даниела Вуков Рус

Дизајн

Дуња Шашић

Штампа

Сајнос д.о.о., Нови Сад

Тираж

3.000 примерака

Нови Сад

2020.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

087.5

ОГЊАНОВИЋ, Јелена, 1988-

Мој град : новосадске уметничке приче / [ауторке Јелена Огњановић, Ивана Растовић, Јелена Бобић ; илустрације Даниела Вуков Рус]. - Нови Сад : Галерија Матице српске, 2020 (Нови Сад : Сајнос). - 44 стр. : илустр. ; 21 cm

Тираж 3.000.

ISBN 978-86-80706-39-9

1. Растовић, Ивана 2. Бобић, Јелена

COBISS.SR-ID 20840713

Моји покровитељи

Министарство културе и информисања
Републике Србије

Град Нови Сад
City of Novi Sad

Управа за културу Града Новог Сада

Моја галерија

Галерија Матице српске

Мој вртић

ПУ „Радосно детињство”

НОВИ САД
ЕВРОПСКА
ПРЕСТОНИЦА
КУЛТУРЕ

Дечјом публикацијом обележавамо годину у којој ће
Нови Сад бити Европска престоница културе.